

‘AL HINKELEND DE MAALTAFELS LEREN... WAAR ZIJN WE TOCH MEE BEZIG!’

Twintig jaar geleden waren onze 15-jarigen nog bij de besten ter wereld op het vlak van wiskunde, wetenschap en taalbeheersing. Vandaag moeten we het stellen met een plek in de middenmoot. Als jongeren niet eens de klok kunnen lezen... Bijzonder zorgwekkend, want ook zij komen straks op de arbeidsmarkt terecht. ‘Het onderwijs moet zich dringend herpakken!’ stelt Voka. Maar hoe?

Helemaal nieuw is deze achteruitgang niet. Onze resultaten dalen al twintig jaar beetje bij beetje. In mei jongstleden schreven we nog over de erbarmelijke leesvaardigheid van onze 15-jarigen na tegenvallende resultaten uit een andere studie. Prof. dr. Jordi Castelln (UA) van het project Les in lezen sprak toen al over 15-jarigen die geen tekst in kolommen kunnen lezen. ‘Zij lezen de regel van links naar rechts, over de kolommen heen. Dat wil dus zeggen dat ze niet begrijpen wat daar staat’, verduidelijkte hij. En nu blijkt dus ook de kennis van wetenschappen en wiskunde ondermaats.

KLOKLEZEN

‘Daags na zulke tegenvallende resultaten is iedereen

‘We weten wat werkt in het onderwijs en wat niet’, zegt Wouter Duyck. ‘En toch zijn we het plots allemaal anders gaan doen.’

KOMT ONZE WELVAART STRAKS IN 'T GEDRANG?

ARCHIEFFOTO

'Om onderwijs 'leuk' te maken, zijn er scholen die de tafels van vermenigvuldiging al hinkelend en touwspringend leren', zucht professor Duyck.

ARCHIEFFOTO

verontwaardigd', reageert **onderwijsexpert en professor cognitieve psychologie Wouter Duyck (UGent)**. 'Men komt met tal van oorzaken en oplossingen op de proppen, actualiteitsprogramma's zitten vol met experts, onder wie ikzelf. Drie dagen later begint het tij al te keren. Dan stelt men de resultaten in

kunnen onze jongeren in godsnaam kritisch denken, als begrijpend lezen te moeilijk is? Hoe lezen die jongeren dan een krantenartikel? In de PISA-test kregen jongeren een foto van een iPhone voorgeschoteld. Op die telefoon zagen ze dat het 7u08 was. De vraag luidde: 'Je moet om half acht naar je werk vertrek-

EXPERT WOUTER DUYCK

'Ambitie en mentaal welzijn kunnen niet hand in hand gaan? Alsof kinderen mentale problemen krijgen als er van hen verwacht wordt dat ze presteren op school'

vraag. Hoe zinvol zijn de punten die PISA test? Zijn onze jongeren niet meer dan taal, wiskunde en wetenschappen alleen? Jongeren en onderwijsvernieuwers hebben het vaak over 21ste-eeuwse vaardigheden zoals burgerzin en samenwerken. Maar hoe

ken. Hoeveel tijd heb je nog?' In het beroepsonderwijs kon een derde van de leerlingen die vraag niet beantwoorden. Dát lijkt mij een 21ste-eeuws probleem. Hoe kunnen deze jongeren dan op tijd op hun werk komen, laat staan een factuur correct lezen? Dit

VLAAMS ONDERWIJS

› gaat verder dan een slecht schoolrapport: deze jongeren missen een belangrijke basis om mee te kunnen in onze maatschappij.'

PRETONDERWIJS

Verbaasd is Duyck niet over onze slechte score. Hij zag het naar eigen zeggen al jaren aankomen: 'Onze hersenen, en de manier waarop kinderen leerstof opnemen, zijn niet veranderd. We weten dankzij wetenschappelijk onderzoek wat werkt en wat niet. En toch zijn we het plots allemaal anders gaan doen. Om onderwijs 'leuk' te maken, zijn er nu scholen die de tafels van vermenigvuldiging al hinkelend en touwspringend leren. Want spelonderwijs en bewegend leren zou tot betere resultaten leiden. Ik zag op televisie een school waar leerlingen niet meer wilden lezen. Om het lezen toch aan te moedigen, hadden ze een leeshond geïntroduceerd. Per vijf gelezen woordjes mochten de kinderen de hond dan een koekje geven of strelen. Waar zijn we dan mee bezig? Naar mijn mening leer je hen dan dat lezen echt niet leuk is, tenzij er een hond aanwezig is. Terwijl: hoe beter je kan lezen, hoe fijner het wordt. Da's net zoals bij tennis of voetbal: wanneer je het niet kan, is het niet tof. Dus moet je oefenen.'

ERIC LAUREYS VAN VOKA

'Jongeren kunnen vandaag minder. Maar bedrijven kunnen het zich niet permitteren dat het niveau - en dus ook de kwaliteit en de productiviteit - omlaag gaat'

ZESJESCULTUUR

Zijn analyse over ons onderwijspende Duyck neer in het pas verschenen boek 'Mijn kind, slim kind'. Een bewust gekozen titel, want volgens Duyck mogen we gerust wat ambitieuzer zijn. 'Er is niets mis met een zes op tien, tenzij de school en ouders weten dat een kind met wat meer inzet ook

minder kans op depressies. Dat werd wetenschappelijk aangetoond. En toch zien we nu dat ambitie vooral als een potentiële stressfactor wordt gezien. Er zijn scholen die geen punten meer geven, maar met smileys of bloemetjes werken. Bij andere wordt het klasgemiddelde van het rapport geschrapt en eerder dit jaar nog

ARCHIEFFOTO

een acht of negen kon behalen. Dan moet je daarnaar streven. Helaas leeft nu het idee dat ambitie en mentaal welzijn niet hand in hand kunnen gaan. Alsof jongeren mentale problemen krijgen wanneer je van hen verwacht dat ze zich inspinnen voor school. Maar het tegendeel is net waar: wie goed kan nadenken, zal bij een tegenslag minder snel bij de pakken neerzitten en alternatieven zien. Wie intelligenter is, heeft

'Met zo'n leeshond leer je kinderen dat lezen alleen maar leuk is als er een hond aanwezig is', aldus Wouter Duyck.

'Bedrijven kunnen schoolkennis wel bijspijkeren, maar je kan geen opleiding van jaren samenvullen in een training van enkele weken', klinkt het bij Voka.

'Schoolverlaters missen vaak de kennis en kunde die nodig is om mee te draaien op onze arbeidsmarkt', aldus Eric Laureys van Voka.

zegt **Voka-woordvoerder Eric Laureys**. Volvo Academy, Pfizer Academy, Niko Academy, The Dive van Unilin en Tectum Academy zijn slechts enkele voorbeelden.

BASISVAARDIGHEDEN

'Vroeger moesten bedrijven vooral hun oudere werknemers bijscholen', aldus Eric Laureys. 'Vandaag zien we dat ze ook moeten investeren in opleidingen voor schoolverlaters. Zij missen vaak de kennis en kunde die nodig is om mee te draaien op onze arbeidsmarkt.'

En nee, het zijn niet altijd bedrijfsspecifieke zaken die men hen moet bijbrengen. Ook basisvaardigheden: Jongeren kunnen vandaag minder. Maar bedrijven kun-

ARCHIEFFOTO

hoorde ik dat ze bij de artsopleiding overwogen om de onderscheiding cum laude bij het afstuderen te schrappen. Dat zou te veel druk op de studenten leggen. Mogen we van toekomstige artsen, die levensbelangrijke beslissingen moeten nemen, dan niet enige stressbestendigheid verwachten?'

'GENERATIE DOMMER'

'Dit zal de eerste generatie zijn die dommer is dan de vorige', kopte een krant daags na de PISA-resultaten. Woorden die Duyck toch even wil nuanceren. 'Dommer heb ik nooit in de mond genomen. Ik heb wél gezegd dat ze minder goed kunnen lezen, denken en rekenen. Maar in se zien de hersenen van onze jongeren er nog hetzelfde uit als pakweg twintig jaar geleden. Dus dommer zijn ze niet, we pakken het als maatschappij gewoon verkeerd aan. In 2006 ging in het lager onderwijs nog vijftien procent van de totale les-tijd naar lezen. Vandaag amper tien. Hebben we dan een leeshond nodig om het niveau weer op te krikken, of meer leestijd in de klas? Soms moeten we het warm

ARCHIEFFOTO

WOUTER DUYCK

'Soms moeten we het warm water niet heruitvinden, maar simpelweg kijken naar wat we twintig jaar geleden anders deden. En wanneer ik zie dat we toen meer lezen, lijkt de conclusie mij duidelijk'

water niet heruitvinden, maar simpelweg kijken naar wat we twintig jaar geleden anders deden. En wanneer ik zie dat we toen meer lezen, lijkt de conclusie mij duidelijk.'

BEDRIJFSACADEMIES

Over de mogelijke oorzaken en oplossingen is al veel gepalaverd en wordt nog meer gediscussieerd. Tal van experts en commissies komen met voorstellen aandragen, maar ondertussen gebeurt er vrij weinig en belanden deze jongeren op de arbeidsmarkt, waar Voka, het Vlaams netwerk van ondernemingen, aan de alarmbel trekt. 'Alsmear meer bedrijven - vooral in de technische sectoren - starten zelf opleidingscentra op. Doen ze dat niet, dan vinden ze niet meer de juiste profielen om de openstaande vacatures in te vullen',

nen het zich niet permitteren dat het niveau - en dus ook de kwaliteit en productiviteit - omlaag gaat, dus werken ze zelf bij waar het onderwijs faalt. Maar je kan geen opleiding van jaren samenvallen in een training van enkele weken. Het onderwijs moet zich herpakken, zoniet zal onze welvaart hieronder lijden. De loonkosten in België is een pak hoger dan elders, maar jarenlang hadden we ook één grote troef: we hadden de best opgeleide mensen en een hoge productiviteit. En dat voordeel zijn we nu aan het verliezen.' ■

INFO
'Mijn kind, slim kind',
Wouter Duyck,
Pelckmans, € 27

TEKST: KATHLEEN VERVOORT